

Edunvalvonta- valtuutuksen teko kannattaa

Jokainen voi tehdä edunvalvontavaltuutuksen ja valtuuttaa haluamansa henkilön huolehtimaan asioistaan. Valtuutus tulee voimaan, kun sen laatija on kykenemätön hoitamaan asioitaan.

 ANNE LEINONEN & ANNA VALKEAJOKI

– Edunvalvontavaltuutus pitää tehdä hyvissä ajoin, kertoo **Anna Valkeajoki**, juridinen asiantuntija Muistiliiton Arjen asiamies -hankkeesta.

– Pätevän valtuutuksen tekeminen edellyttää, että tekijä ymmärtää riittäväällä tavalla sen merkityksen ja sisällön.

Edunvalvontavaltuutus kannattaa tehdä nuorenakin ja myös silloin, kun ei ole diagnoosia esimerkiksi muistisairaudesta. Toimintakyvyn voi menettää esimerkiksi liikenneonnettomuudessa. Edunvalvontavaltuutus on tärkeä, jotta asioiden hoito sujuu.

– Toisen tililtä ei voi maksaa edes hänen nimellään tulleita laskuja, ellei tämä ole tehnyt valtakirjaa tai edunvalvontavaltuutusta. Myös esimerkiksi kodin tai kesämökin myyminen edellyttää sitä, että omistaja on asianmukaisesti edustettuna kaupanteossa, Valkeajoki toteaa.

OMIA TOIVEITA VASTAAVA

Ennen valtuutuksen tekoa on hyvä tustua rauhassa aiheeseen ja miettiä, mitkä ovat omat toiveet. Yleensä edunvalvontavaltuutus koskee esimerkiksi talouteen sekä terveyden- ja sairaanhoitoon liittyviä asioita.

– On tärkeää, että valtuutus on sisällöltään omaa toivetta vastaava, Valkeajoki sanoo.

Edunvalvontavaltuutuksen laadinnalle on myös olemassa selkeät muotovaatimukset.

– Suosittelemme, että laadinnassa käytetään apuna asiantuntijaa. Se on tärkeää, sillä jos edunvalvontavaltuutusta ei ole tehty lain edellyttämällä tavalla, sitä ei voida saattaa voimaan, Valkeajoki sanoo.

Edunvalvontavaltuutus tulee voimaan, kun sen laatinut tulee kykenemättömäksi hoitamaan asioitaan.

Tuolloin valtuutettu pyytää maistraattia vahvistamaan valtakirjan. Vahvistusta varten tarvitaan lääkärinlausunto valtuuttajan kyvyttömyydestä huolehtia asioistaan.

– Lähtökohtaisesti valtuutetun ei tarvitse antaa maistraatille vuositiliä valtuuttajan asioiden hoitamisesta. Valtuuttaja voi kuitenkin määrätä valtuutuksessa, että tili on annettava maistraatille tai vaikka jollekulle läheisistä. Maistraatti voi lisäksi pyytää valtuutetulta vuositiliä, mikäli valtuutetun toimien asianmukaisuutta on aiheetta epäillä, kertoo Valkeajoki.

Toimi näin, kun haluat tehdä edunvalvontavaltuutuksen:

1 Tutustu aiheeseen ja mieti omat toiveesi.

2 Valitse henkilöt, jotka haluat nimetä edunvalvontavaltuutuksessa.

3 Ota yhteyttä asiantuntijaan, kuten juristiin tai julkiseen oikeusavustajaan.

4 Anna valtuutus valtuutetulle säilytettäväksi. Hän säilyttää sitä niin kauan, kunnes tarve vahvistamiselle ilmenee. Maistraatti voi saattaa voimaan vain alkuperäisen edunvalvontavaltuutuksen, eli on tärkeää säilyttää sitä huolellisesti.

Useimmin kysytyt kysymykset:

ONKO LIIAN MYÖHÄISTÄ TEHDÄ EDUNVALVONTAVALTUUTUS?

Edunvalvontavaltuutus tulee tehdä silloin, kun pystyy itse ymmärtämään valtuutuksen merkityksen ja sisällön. Valtuuttajan tulee tietää, mitä tarkoittaa, että toinen henkilö hoitaa asioita valtuutettuna. Valtuuttajan tulee myös pystyä määrittelemään ne asiat, joita valtuutuksella hoidetaan. Mikäli on epävarma kyvystään tehdä edunvalvontavaltuutus, voi lääkäriltä pyytää asiaa koskevan todistuksen.

KUKA VOI OLLA TODISTAJANA?

Todistajana ei voi toimia lähisukulaiset. Pääsääntöisesti esteellisiä ovat lisäksi lähisukulaisten puoliset, myös avopuolisot. Varminta on, että todistajina toimivat esimerkiksi ystävät tai naapurit, jotka eivät ole sukulaisia, mutta jotka tuntevat valtuuttajan ja pystyvät sen myötä todistamaan hänen kykynsä tehdä edunvalvontavaltuutus. Mikäli lähipiirissä ei ole ketään todistajaksi sopivaa, voi edunvalvontavaltuutuksen todistaa esimerkiksi sen laatinut lakimies.

HALUAISIMME TEHDÄ EDUNVALVONTAVALTUUTUKSEN ITSE. MISTÄ LÖYTYY MALLIPOHJA?

Muistiliitolla ei ole mallipohjaa edunvalvontavaltuutukselle, sillä tarkoitus on, että valtuuttaja miettii omia tarpeitaan ja toiveitaan, ja laatii niiden pohjalta omannäköisen edunvalvontavaltuutuksen. Pohdinnan tueksi voi kuitenkin käyttää esimerkiksi Suomen muistiasiantuntijoiden Oikeudellisen ennakkoinnin opasta, joka löytyy sivustolta www.muistiasiantuntijat.fi.

Asiantuntijan käyttäminen ei ole pakollista, mutta erittäin suositeltavaa. Laissa on säädetty, että tiettyt seikat tulee ilmetä edunvalvontavaltuutuksesta. Mikäli sen laatii itse, on vaarana, että asiakirja ei täytä kaikkia muotomääräyksiä. Edunvalvontavaltuutuksen puutteet tulevat ilmi tavallisesti siinä vaiheessa, kun maistraatilta haetaan sen vahvistamista. Maistraatti ei voi vahvistaa muotovirheistä edunvalvontavaltuutusta. Tilanne on harmillinen, sillä yleensä uuden valtuutuksen tekeminen ei ole valtuuttajan terveydentilan vuoksi enää mahdollista.